Keskustelualoite KA 15/2017 vp

Lea Mäkipää sin ym.

Keskustelualoite Suomen maaseutupolitiikasta

Eduskunnan puhemiehelle

Vaikka kaupungistuminen on maailmanlaajuinen suuntaus, niin ei ole kaupunkeja ilman maaseutua missään päin maailmaa. Ei edes Singaporen kaltaisissa kaupunkivaltioissa. Sielläkin 0,1 % väestöstä saa toimeentulonsa maataloustuotannosta. Joka maassa maaseudulla on monta tärkeää yhteiskunnallista roolia, mutta myös paljon vielä hyödyntämättömiä mahdollisuuksia. Näin on myös Suomessa. Suomella on nyt mitä parhain mahdollisuus olla maailman maiden eturivissä osoittamassa agraariurbaanikehityksen suunta, jolla hillitään ilmaston lämpenemistä osaltaan.

Taloustutkimus haastatteli lokakuussa 2016 yli tuhatta suomalaista kysymällä heiltä: "Millaisessa ympäristössä haluaisitte mieluiten asua, jos saisitte valita vapaasti eikä raha tai työpaikka rajoittaisi valintaanne?" Suosituimpana vaihtoehtona liki joka kolmas vastaaja sanoi haaveilevansa asumisesta maaseudun haja-asutusalueella. Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten keskustojen asukkaista joka kymmenes asuisi mieluummin maalla. Yli puolet nuorista vastaajista haluaisi asua maalla, mutta lähellä kaupunkia. Maaseudun Tulevaisuus teetti syksyllä 2017 kyselytutkimuksen, johon vastasi yli 3 000 ihmistä. Tutkimuksessa selvitettiin hallituksen onnistumista maaseutupolitiikassa. Vastaajien mielestä hallitus ei suhtaudu maaseutuun yhtä hyvin kuin kaupunkeihin. MT:n kyselyn mukaan sitä mieltä oli 42 prosenttia kaikista äänestysikäisistä. Vähintään tasapuoliseksi suhtautumisen arvioi 39 prosenttia. Luvussa ovat mukana ne 15 prosenttia, joiden mielestä hallitus suhtautuu maaseutuun jopa paremmin kuin kaupunkeihin.

Vastoin yleistä käsitystä maaseudulla asuminen aiheuttaa pienemmän hiilijalanjäljen kuin kaupunkikeskustoissa asuminen, kertoo Aalto-yliopiston tutkimus. Samankaltaisiin tuloksiin on päädytty Itä-Suomen yliopistossa. Hyvin yleistä on puhe ja väite myös siitä, että maaseutu aiheuttaa kaupunkien veronmaksajille ylimääräistä rasitetta tulonsiirtoina. Harvoin tuodaan esille sitä, että kaupungissa asuvat syövät maaseudulla tuotettuja elintarviketuotteita ja sitä, että monien suuryritysten tuotantolaitokset sijaitsevat maaseudulla, mutta pääkonttori kaupungissa, johon yritys maksaa yritysverot. Pääkonttorissa työskentelevät yleensä myös korkeampaa palkkaa saavat yrityksen työntekijät. He maksavat veronsa asuinkuntaansa, joka on yleensä pääkonttorin sijaintikaupunki.

Maamme maaseutualueet ovat monimuotoisia. Pohjoisessa ja Itä-Suomessa on harvaan asuttua maaseutua. Harvaa maaseutua on myös keskellä Suomea. Etelässä, lounaassa ja lännessä on ydinmaaseutua. Maaseudulla on omat kaupunkimaiset paikalliskeskuksensa. Niissä sijaistee monenlaisia teollisia pienyrityksiä, jotka ovat välttämättömiä suurten yritysten alihankkijoina. Suurien sisäjärvien maaseutu, saaristoalueet ja Tunturi-Lappi ovat oma lukunsa erityispiirteineen. Edellä mainituilla alueilla kasvatetaan, tuotetaan ja jalostetaan monenlaisia elintarvikkeita: kalaa, lihaa,

maitoa, viljaa, perunaa ja monia muita maanviljelys- tai kasvihuonetuotteita, joita ei voi tiheään rakennetuissa kaupungeissa tuottaa. Suomi tunnetaan puhtaista elintarvikkeista, koska meillä ei harjoiteta tehoviljelyä, jossa kasvua edistetään ylilannoittamisella ja tehokkailla kasvinsuojeluaineilla. Elintarvikkeemme ovat lähes "luomua" verrattuna vaikkapa vain eurooppalaisiin vastaaviin tuotteisiin.

Maaseutu on maamme kaupunkilaisille merkittävä virkistyksen lähde. Suomalaisen maaseudun rauha ja puhtaus on huomattu myös ulkomailla, erityisesti Aasiassa. Maamme "luomumatkailu" on nyt nosteessa. Raikas ilma ja puhdas luonto ovat suurin vetovoimatekijä. Koko Suomi, erityisesti Lappi, kerää parhaillaan ennen näkemättömiä matkailijamääriä. Matkailu — vientituotteemme — tarvitsee oman kuljetusinfransa, tietoliikenneinfransa ja palvelujen tuottajat. Maaseutumme matkailu rakentuu paljolti pieniin verkottuneisiin yrityksiin, jotka yhdistävät eri elinkeinotoimintoja. Matkailun kasvaessa emme saa kuitenkaan unohtaa paikallisten asukkaiden ja väestöryhmien, kuten saamelaisten, oikeuksia omaan elinkeinoonsa.

Maaseudulla ei ole pelkästään matkailua, maanviljelyä ja puunkorjuuta, vaan paljon teollista toimintaa. Maaseudun PK-yrityksissä valmistetaan vientituotteiden osia laivoihin ja muihin koneisiin. Pääosa vientisahoistamme ja puupalkkitehtaista sijaitsee syvällä Suomen maaseudulla.

Hallitusohjelmassa mainitaan biotalouden mahdollisuudet maamme talouden kehittämisessä. Biotalous tarvitsee elävän maaseudun, jotta raaka-ainehankintaketju toimii. Hankintaketju tarvitsee riittävän ja hyväkuntoisen tieverkon varsiteiltä valtateille.

Maahamme on jo parinkymmenen vuoden aikana rakennettu kiinteää laajakaistaverkkoa monien operaattoreiden ja yhtiöiden toimesta, jotta digitaaliset palvelut olisivat myös maaseudulla asuvien käytössä. Harva-alueella verkon levittäminen on jäänyt monin paikoin puolitiehen. Tällä hetkellä maassamme arvioidaan olevan laajakaistan väliinputoajia jopa miljoonan talouden verran. Niistä suuri osa sijaitsee maaseudulla. On vaarana, ettei digitalisaation hyötyjä kyetä hyödyttämään harvaan asutulla maaseudulla, mikäli riittäviä kiinteitä tai langattomia yhteyksiä ei ole saatavilla kohtuuhintaisina.

Maaseudulla on myös muita uhkia. Maaseudulla asuva väestö ikääntyy kaupunkien väestöä nopeammin. Nuoret muuttavat opiskelun ja työn vuoksi kaupunkeihin. Maaseudulla olevat yritykset ovat yleensä pieniä tai korkeintaan keskisuuria yrityksiä, joten työpaikkojen tarjonta on vähäistä, mutta toisaalta työpaikat ovat pitkäaikaisia. Merkittäväksi taloudelliseksi uhkaksi on muodostunut myös maaseudun kiinteistöjen hintojen roima arvon alennus. Moni ikääntynyt haluaisi muuttaa syrjäkylän tien päästä vähintään kotipaikkansa taajamaan, mutta hänen hyväkuntoisen talonsa arvo on niin vähäinen, ettei hän saa sen hinnalla edes pientä yksiötä. Eläke ei riitä vuokraasuntoon ja muihin kuluihin, eikä hän saa muita tukia, koska omistaa talon ja palan maata tien päässä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun maamme maaseutupolitiikasta, maaseudun nykyisestä tilasta ja sen tulevaisuudennäkymistä sekä mahdollisuuksista pitää Suomi laajasti asuttuna.

Keskustelualoite KA 15/2017 vp

Helsingissä 30.11.2017

Lea Mäkipää sin
Anne Louhelainen sin
Kari Kulmala sin
Kimmo Kivelä sin
Reijo Hongisto sin
Kaj Turunen sin
Markku Eestilä kok
Mikko Kärnä kesk
Matti Torvinen sin
Sampo Terho sin
Vesa-Matti Saarakkala sin
Martti Mölsä sin
Arto Pirttilahti kesk
Harry Wallin sd
Eero Suutari kok
Eeva-Maria Maijala kesk
Jari Myllykoski vas
Antero Laukkanen kd
Markus Mustajärvi vas
Anne Kalmari kesk